

TARBIJAKAITSE JA
TEHNILISE JÄRELEVALVE
AMET

Juhend: kasutatud autode müük

Sisukord

Juhendi eesmärk	3
Pädevus ja kasutusala	3
Juhendi koostamisel kasutatud õigusaktid	3
Nõuded kasutatud autode õiguspärasele tarbijatele suunatud müügitegevusele	4
Kaupleja vastutus müüdüd sõidukil ilmnevate puuduste eest	7
Järelevalve teostajad	8

Juhend on koostatud 06.04.2017
Juhendit on muudetud 30.12.2019
Juhendit on täiendatud 26.05.2020

1. Juhendi eesmärk

1.1. Käesoleva juhendi eesmärk on juhtida tähelepanu seadusest tulenevatele nõuetele, mis kohalduvad kasutatud autode tarbijale müümisel või müügiks pakkumisel. Juhendi täitmine aitab tagada tarbijaõiguste järgimist ja tarbijate majandushuvide paremat kaitset.

2. Pädevus ja kasutusala

2.1. Riiklikku järelevalvet tarbijakaitseaduse ja teiste õigusaktide alusel tarbijale antud õiguste tagamise üle teostab Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Amet (edaspidi Amet).

2.2. Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Ameti (edaspidi Amet) põhimääruse § 13 p 1 kohaselt on Ameti põhiülesandeks §-s 4 sätestatud ülesannete täitmine seoses tarbijaturgudel pakutavate ja müüdavate kaupade, teenuste ja ettevõtjate turundusmeetoditega.

2.3. Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Ameti põhimääruse § 4 lg 1 p 1 kohaselt on Ametil õigus oma pädevuse piires välja anda õigusaktidest tulenevate kohustuste täitmiseks juhiseid.

2.4. Eeltoodust tulenevalt on Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Amet pädev andmaks välja käesolevat kasutatud autode müügi juhendit.

2.5. Käesoleva juhendi koostamisel on lähtutud õigusaktides sätestatud nõuetest ja järelevalvepraktika käigus väljakujunenud seisukohtadest.

2.6. Kasutatud autode müügi juhend on suunatud ettevõtetele, kes oma majandustegevuse raames tegelevad kasutatud autode müümisega ja müügiks pakkumisega tarbijatele.

3. Juhendi koostamisel kasutatud õigusaktid

- Tarbijakaitseadus (järgnevalt : TKS)
- Kaubandustegevuse seadus (järgnevalt: KaubTS)
- Võlaõigusseadus (järgnevalt: VÕS)
- Maksukorralduse seadus (järgnevalt: MKS)
- Käibemaksuseadus (järgnevalt: KMS)
- Liiklusseadus (järgnevalt: LS)

4. Nõuded kasutatud autode õiguspärasele tarbijatele suunatud müügitegevusele

- 4.1. Kaubandustegevuse seadus reguleerib kaubandustegevuse aluseid ja korda. Kauplejana käsitletakse vastava seaduse raames isikut, kes oma majandus-või kutsetegevuses pakub ja müüb kaupa. Müügikohana defineeritakse kohta, kus kaupleja vahetult tegeleb kaupade müümise ja müügiks pakkumisega. Tegevuskohaks e-kaubanduse korral loetakse veebilehe aadress.
- 4.2. Tarbijakaitseseadus reguleerib tarbijatele kauba müümist või muul viisil turustamist kaupleja poolt ning määrab kindlaks tarbijate õigused kaupade ning teenuste ostmisel või kasutamisel.
- 4.3. Kaupleja on kohustatud looma nõuetele vastavad tingimused kauba müügiks ning tagama nende nõuete täitmise.
- 4.4. Müüdava kauba kohta tuleb kauplejal tagada tõese ja nõuetele vastava teabe andmine.
- 4.5. Lähtudes senisest halduspraktikast on amet juhendi lisana väljatöötanud kasutatud autode müügiks pakkumisel kasutatava soovitusliku teabelehe vormi. Teabelehe vormis loetletud informatsiooni edastamine võimaldab tarbijal teha teadlikku tehinguotsust ning potentsiaalselt vältida ootamatuid täiendavaid kulusi soetatud sõidukile.
- 4.6. Tarbijale antav teave peab olema esitatud eesti keeles, kui tarbija pole nõustunud selle esitamisega mõnes muus keeles.
- 4.7. Kaupleja tegevuskoht peab olema tähistatud ärinimega ning teabega kauplemisaegade kohta. Kui tegevuskoht kannab täiendavat nimetust, tuleb vastav nimetus tähistusele lisada. Kauplejal on keelatud mõjutada klienti ärinime lubamatu kasutamisega.
- 4.8. Tegevuskoha tähistus võib paikneda kas ainult müügikoha juures, enne tegevuskoha sissepääsu või ehitisel, kus tegevuskoht asub. Samuti on lubatud teave edastada ka kõikides eelpoolnimetatud kohtades samaaegselt. Kauplemisaeg tuleb avaldada tegevuskoha uksele, vaateaknal või müügikoha juures.
- 4.9. Kasutatud kauba müümise puhul peab müügikohas olema vastavasisuline teave selle kohta.
- 4.10. Müüja, kes füüsilise isikuna kaupleja huvides müügikohas tegutseb, peab tundma oma müüdavat kaupa. Samuti kehtib müüjale kohustus anda tarbijale vajadusel täiendavat suulist teavet müüdava kauba omaduste, päritolu, kasutamistingimuste hinna ja müügigarantii kohta.

- 4.11. Kaupleja kohustub tarbijale ostu eest tasumisel väljastama ostmist tõendava dokumendi, millel on vähemalt kaupleja nimi või ärinimi ja tegevuskoha aadress; kauba müügi kuupäev; kauba nimetus ja hind ning tasutud summa.
- 4.12. Kaupa müügiks pakkudes ja müües tuleb tarbijale teatavaks teha kauba lõpphind koos käibemaksuga (juhul kui müüja on käibemaksukohustuslane). Kauba müügihind avaldatakse kirjalikult selgel ja loetaval viisil ning üheselt mõistetavana.
- 4.13. Tarbijakaitseadus sätestab üldnõuded kauba või teenuse ohutusele ja kvaliteedile. Seaduse kohaselt peab müüdav kaup vastama kehtestatud nõuetele, olema sihipärasel kasutamisel ohutud tarbija elule, tervisele ja varale ning selliste omadustega, mida tarbija tavaliselt oigustatult eeldab. Samuti peab müüdav kaup vastama lepingutingimustele võlaõigusseaduses sätestatu kohaselt.
- 4.14. Õigusaktides ei ole reguleeritud spetsiifilisi nõudeid kasutatud sõidukite kui kaubagrupi omadustele, küll aga tuleb esile tõsta kaupleja teavitamiskohustust.
- 4.15. Kaupleja ei tohi varjata kaubale omaseid puuduseid. Vastavalt TKS § 12 on puudusega kaupa lubatud tarbijale pakkuda ja müüa ainult juhul, kui selline kaup on ohutu elule, tervisele ja varale ning tarbijat on teavitatud kauba puudusest. Puudusega või kasutatud kaup eraldatakse uuest ja nõuetekohasest kaubast ning sellise kauba müügikohas pannakse välja asjakohane teave.
- 4.16. Kauplejal on seadustest tulenev kohustus võtta tarvitusele pakutava kauba eripärale vastavaid meetmeid, mis võimaldaksid välja selgitada kaubaga seonduvad ohud. Samuti valida ohu vältimiseks sobiv tegevus nagu kauba turult kõrvaldamine, tarbija hoiatamine või tagasikutsumine.
- 4.17. Kasutatud autode müügiks pakkumise kontekstis vähendab kaupleja seega oma äririski sellega, kui teostab ohtudest teada saamiseks sõidukitele näiteks põhjaliku tehnilise kontrolli, selgitab välja auto hooldusajaloo ning esitab tarbijale vastava teabe.
- 4.18. Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Ameti senine halduspraktika on näidanud, et esineb juhtumeid, mil tarbijatele müüakse oluliste puudustega mootorsõidukeid, mis tugevalt kahjustavad tarbijate majandushuve ning võivad potentsiaalselt põhjustada ka liiklusohutlikke olukordi, ohustades seega tarbijate elu ja tervist.
- 4.19. Mõistlikkuse printsiibist lähtudes ei saa tarbija loomulikult eeldada kasutatud kauba ideaalset seisukorda, mis vastab näiteks uue sõiduki seisukorrale, kuid kaupleja on kohustatud edastama temale teadaoleva informatsiooni sõidukil esinevate puuduste ja/või amortiseerunud osade kohta.

- 4.20. Riigikohus on lahendis 3-2-1-23-10 väljendanud seisukohta, et kasutatud kauba müügi puhul analüüsidest lepingutingimustele vastavust, tuleb arvesse võtta asja tavapärasest kasutamisest tingitud kulumist ja sellest tingitud puudusi.
- 4.21. Tavapärasest kasutamisest tingitud kulumist ei saa käsitleda lepingutingimustele mittevastavusena. Kui aga asjal esineb puudusi, mida konkreetse kaubaga võrreldavatel kasutatud asjadel tavapäraselt ei esine, on tegemist lepingutingimustele mittevastavusega.
- 4.22. Tarbijalemüügi puhul mõjutavad müügilepingu sisu ja seeläbi ka müüja vastutust tarbija põhjendatud ootused müüdü asja omaduste ja kvaliteedi suhtes, mille aluseks on eelkõige müüdü asja kohta avalikkusele või konkreetsele tarbijale kättesaadavaks tehtud informatsioon, eelkõige kauba kohta avaldatud teave ja reklaammaterjal. Tuleb arvestada, et õiguslikku tähendust omavad siiski üksnes sellised reklaamis või muus avalikkusele või tarbijale suunatud avalduses sisalduvad andmed, mis on objektiivselt kontrollitavad.
- 4.23. Näiteks kui kaupleja reklaamib müügikuulutusel autot garantiiga, võib ostja eeldada, et tegemist on kontrollitud, kvaliteetse ja korras kasutatud autoga.
- 4.24. Selgitame täiendavalt, et kaubale garantii pakkumine on kaupleja vabatahtlik lubadus müüdü asja vastavalt garantiitingimustele pretensioonide ilmnemisel tasuta või tasu eest näiteks asendada või parandada. Kauba või teenuse ettenähtud tingimustele vastavuse tagamisega seoses on lubatud kasutada mis tahes vormis või sõnaühendis sõna „garantii” või muud samatähenduslikku sõna vaid juhul, kui selle tähendus vastab võlaõigusseaduses müügigarantii kohta või muus õigusaktis garantii kohta sätestatule.
- 4.25. Juhime tähelepanu, et olemuslikult peab garantiiga kaasnema lisandväärtus võrreldes seadusest tuleneva pretensiooni esitamise perioodiga, mille vältel müüja kannab vastutust asja lepingutingimustele vastavuse eest. Näiteks pakutakse garantiiperioodi ajal asendusauto kasutamise võimalust või tasuta hooldust teatud perioodi vältel jne.
- 4.26. Kui kaupleja otsustab müüdavale kaubale garantiid pakkuda, tuleb lähtuda võlaõigusseaduse § 231 sätestatust. On oluline, et garantiitingimused käsitlevad arusaadavalt garantii põhisisu ning tarbijal on võimalus nendega tutvuda enne kauba omandamist. Tarbija nõudmisel tuleb tingimused esitada kirjalikult või muul püsival andmekandjal.
- 4.27. Vastavalt TKS § 14 lg 1 peab kauba pakkumine ja müük või muul viisil turustamine toimuma head kaubandustava arvestades ning tarbija suhtes ausalt. Kauba pakkumine peab olema kavandatud ja teostatud nii, et tarbijale oleks selge pakkumise äriiline eesmärk.
- 4.28. Kauplejal on keelatud kasutada ebaausaid kauplemisvõtteid. Ebaausa kauplemisvõtte kasutamine on keelatud nii enne kui ka pärast kauba või teenusega seonduva tehingu tegemist, samuti tehingu tegemise ajal. Kauplemisvõtte on ebaaus, kui see on vastuolus kaupleja majandus- või kutsetegevuses järgitava hoolsuse nõuetega ja seoses mõne kauba või teenusega moonutab või tõenäoliselt moonutab oluliselt selle keskmise tarbija majanduskäitumist, kes selle kauba või teenusega kokku puutub või kellele see on suunatud.

4.29. Eksitav kauplemisvõte hõlmab nii tegevust kui ka tegevusetust. Eksitava kauplemisvõttega on tegemist juhul, kui esitatakse ebaõiget teavet või faktiliselt õige teabe edastusviisi petab/tõenäoliselt petab keskmist tarbijat ning selle mõjul teeb tarbija tehinguotsuse, mida ta muul juhul ei oleks teinud. Teave loetakse muuhulgas ebaõigeks, kui see sisaldab valeandmeid ühe või mitme TKS § 16 lg 2 toodud asjaolu kohta (kauba olemasolu või olemus; kauba peamised omadused; hind või hinna arvutamise alused või konkreetse hinnaeelise olemasolu; hoolduse, varuosade, asendamise või parandamise vajadus; tarbija õigused, kaasa arvatud õigus nõuda asja asendamist või saada hüvitist vastavalt võlaõigusseadusele).

5. Kaupleja vastutus müüdüd sõidukil ilmnevate puuduste eest

- 5.1. Kasutatud auto müümisel sõlmitakse vallasasja võõrandamise leping, mis vastab VÕS § 208 lg 1 tunnustele.
- 5.2. Tarbijalemüük on asja müük müügilepingu alusel, mille puhul tarbijale müüb vallasasja müüja, kes sõlmib lepingu oma majandus- või kutsetegevuses.
- 5.3. Kui ostetud sõidukil ilmneb puudus, on tarbijal õigus pöörduda kaupleja poole pretensiooniga kahe aasta jooksul. Kaupleja kohustuseks on esimese kuue kuu vältel tõendada, et tarbija poolt viidatud lepingutingimustele mittevastavust ei olnud asja üleandmise ajal ehk tarbija on ise autot valesti kasutanud või puudus on tingitud tavapärasest/loomulikust kulumisest.
- 5.4. Kui kaupleja ei tõenda, et müüdüd sõidukil poole aasta jooksul ilmnenud puudust sõiduki võõrandamise hetkel ei esinenud, eeldatakse, et lepingutingimustele mittevastavus oli müügihetkel olemas.
- 5.5. Kuna asja üleandmisele järgneva kuue kuu jooksul ilmnenud puuduste osas lasub tõendamiskoormis müüjal, kannab ta seetõttu ka selle täitmisega seonduvad ekspertiisikulud.
- 5.6. Pretensiooni esitamise õiguse ülejäänud perioodi vältel (1,5 a jooksul) kannab tõendamiskoormist tarbija. See tähendab, et tarbijal tuleb vaidluse korral omal kulul tõendada, et tegemist on sõiduki ostuhetkel eksisteerinud puudusega. Kui ekspertiisi käigus ilmneb, et tegemist on ostuhetkel eksisteerinud puudusega, tuleb kauplejal ekspertiisikulu hüvitada.
- 5.7. Kui sõidukil ilmnev puudus on selline, mida saab pidada lepingutingimustele mittevastavuseks, võib ostja kasutada sobivaid õiguskaitsevahendeid. Näiteks nõuda asja parandamist, hinna alandamist või olulise lepingurikkumise puhul ka taganemist.
- 5.8. Oluline on silmas pidada, et võlaõigusseadusest tulenev kohustus ostetav asi üle vaadata tarbijatele ei laiene, kuna keskmiselt tarbijalt ei eeldata näiteks kasutatud auto seisukorras veendumiseks vajalikke eriteadmisi.

5.9. Tarbija seisukohalt on oluline enne ostutehingu sõlmimist teada saada, kellega müügileping sõlmitakse. Kas müügilepingu pooleks/auto müüjaks on VÕS §208 tähenduses autot müügiks pakkuv kaupleja tunnustele vastav ettevõtte või on tegemist eraisikuga sõlmitava tehingu vahendamisega. Sõidukimüüja poolse hea tavana võiks välja kujuneda praktika, kus müüja või müügiks pakkuv isik teostab ise vajalikud toimingud Maanteeametis ning annab tarbijale üle sõiduki, millega saab koheselt osaleda liikluses.

6. Järelevalve teostajad

6.1. Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Amet teostab riiklikku järelevalvet tarbijakaitseseaduses ja kaubandustegevuse seaduses sätestatud nõuete täitmise üle (TKS § 61 lg 1/ KaubTS § 21 lg 1)

6.2. Maksukorralduse seaduse § 5 lg 1 kohaselt on riiklike maksude maksuhaldur Maksu- ja Tolliamet. Maksukorralduse seaduse § 10 lg 1 kohaselt maksuhaldur kontrollib maksukorralduse seaduse ja maksuseaduste täitmist, kasutades talle selleks seadusega antud pädevust. Maksukorralduse seaduse § 10 lg 2 kohaselt on maksuhalduri ülesanded:

- 1) kontrollida maksude arvestamise ja tasumise õigsust ning jälgida, et makse tasutakse ja maksusoodustusi kohaldatakse seadusega sätestatud suuruses ja korras;
- 2) arvestada ja määrata seadusega sätestatud juhtudel tasumisele kuuluv maksusumma ja intress ning tagastada enamakstud või hüvitatavad summad;
- 3) nõuda sisse maksuvõlad;
- 4) kohaldada maksuseaduste rikkujate suhtes seadusega lubatud sunnivahendeid ja karistusi;
- 5) teostada järelevalvet töötamise registreerimise kohustuse täitmise üle;
- 6) teostada järelevalvet maksualase teabevahetuse seaduses sätestatud teabeandja ja teabeandjale andmete esitaja kohustuste täitmise üle.

6.3. Maanteeameti põhimääruse § 6 kohaselt on Maanteeameti tegevusvaldkond inimeste ja sõidukite liikuvuse kavandamine ning liiklusohutuse tagamine.

6.4. Maanteeameti põhimääruse § 7 p 4 kohaselt on Maanteeameti põhiülesandeks liiklusvahendite keskkonnakahjulikkuse vähendamine. Maanteeameti põhimääruse § 7 p 6 kohaselt on Maanteeameti põhiülesandeks järelevalve ja vääртеomenetluse läbiviimine ameti tegevusvaldkonda reguleerivatest õigusaktidest tulenevate nõuete täitmise üle ja riikliku sunni kohaldamine.

6.5. Liiklusseaduse § 76 lg 7 kohaselt mootorsõiduki ja selle haagise registreerimise toimingud või sellest keeldumise otsuse ning nendega seonduvad registritoimingud teeb Maanteeamet.

Teabelehe vorm

Auto mark ja mudel	
Keretüüp	
VIN-kood	
Esmase registreerimise aeg	
Läbisõidunäit	
Kütuse liik	
Käigukast	
Mootori võimsus (kW)	
Vedav sild	
Lõpphind	
Toodud riigist	
Auto registreerimine	
Eestis registreeritud	
Eestis registreerimata	
Auto müüja * (müügilepingu kohaselt)	
Kaupleja ärinimi	
Müük eraisikult	
Avariilisus	
1. Avariiline:	
- Taastatud	
- Remonditud margiesinduses	
- Ei ole osalenud raskes liiklusõnnetuses (st sõiduk oli liikumisvõimeline peale avariid, turvapadjad ei ole avanenud, geomeetria on paigas)	
- Avariivaba	
- Puudub informatsioon avariilisuse kohta	
2. Korrapäraselt hooldatud ja remonditud margiesinduses	
Lisavarustus	
Muu info	

Liiklusseadus § 2 p 32 tähenduses on **liiklusõnnetus** juhtum, kus vähemalt ühe sõiduki teel liikumise või teelt väljasõidu tagajärjel saab inimene vigastada, surma või tekib varaline kahju;

Liiklusõnnetuses osalenud sõiduk on avariiline juhendi mõistes.

TARBIJAKAITSE JA
TEHNILISE JÄRELEVALVE
AMET

